

Röszkei asszonyok

Fukar az őszi szűken méri a napfényt. Eppen hogy megmutatja fényes ábrázatát a nap, aztán felhők mögé búvik. Azért valahogy elboldogulnak nélküle is a röszkei szövetkezet gazdái. Az irodában mondja Fehér Sándor főkönyvelő:

— Ma mintegy ötszáz dolgozónak a Kossuth Tsz. határában.

— És hány nő?

— Úgy háromszáz körül.

Az asszonyok szerepéről beszélgetünk a főkönyvelővel. Ötszáznyolcvanöt nőtagja van a gazdaságnak, munkájukra nagy szükség van, négyszáz hold fűszerpaprika, jókora zöldségkertet hozamát gyarapítják szakértelmükkel és szorgalmukkal.

Az asszony munka „szüretje”

— Hogyan dolgoznak?

— Jól, lelkesen.

Dokumentumokat mutat.

Kilenc hónapi teljesítményük nyilvántartókönyvében lapozgatunk: Róka Imréné, Barna Andrásné, Róza Vincéné, Ördög Lajosné, Lovász Szilveszterné, Kabócz Györgyné, Lajos Vincéné — és még sorolhatnánk, kiknek — neve után 200—250 munkaegység van bejegyezve. Ehhez jön még az igazi asszony munka

„szüretje”, a fűszerpaprikás októberi és novemberi napok. Mindennél többet mond az, hogy az adatok állják az összehasonlítást próbáját: ugyanezen időben a szorgalmas férfiak sem haladták meg a 250 munkaegységet. Egyenrangúak a munkában.

— S a vezetésben?

Fehér elvtárs előkeresi a névsort és sorolja:

— A vezetés 17 tagú, ebből négy nő. A hat brigádvezető közül egy asszony. Ezenkívül 8—10 női csapatvezetőnk is van.

Tehát a vezetésben 17,4, meg 6:1 a férfiak javára. A munkában pedig csaknem ötven százalékos az arány. Nem kedvező. De ez matematika... Hallgassuk meg magukat az asszonyokat.

A brigádvezetőnő

Az autónak pár perc a hat kilométeres út. Közben Vilonya Sándor főkertész az asszonybrigádot és vezetőjét, Ördög Kálmánnét dicséri. Szorgalmukat, kertészeti szakértelmüket, a közös munka szeretetét.

A legteljesebb őszi kép fogad. Fekete krumpliföldön 150 fehér teli zsák, a derekban sajjó fáradozás felkiáltójelei. Köztük népes asszonycsoport hajladozik. Ne-

héz munka a krumpliszedés. Nehéz, de nem oly búbánatos, mint az idei őszi kézműs, nevetgélés. Ebédhez készülődik a kertészeti brigád. Ördög Kálmán magas, barna asszony. Mozgásában, szavaiban természetes határozottság — brigádvezetői erények. Természetadta képessége mellé megszerezte a szaktudást is. Kétéves kertészeti szakiskolát végzett Csongrádon. Az asszonyok teljesítményét tényekkel tanúsítja. Tandari Antalné csapatvezető 500, Ábrahám F. Antalné 420, Szalma Szilveszterné és Tóth Istvánné 380—400 munkaegységet dolgozott. A többi 28 nőnek is háromszázon felüli a teljesítménye.

Semmi panasz?

— A jövedelmen kívül mit ad mindezt a Kossuth Tsz? Hogyan segítik az asszonyokat családi, háztartási teendőkben? — faggatom Ördögnet és Tandarinét, akik tevékeny tagjai a községi nőtanácsnak is.

Gondolkoznak. Semmi panasz. Gyermeknevelés?...

— Jaj, igen — kapnak észbe. — Napközit, bölcsődét kellene építtessen a tsz. Az óvoda nem képes megoldani. Volt is szó róla, de a pénz... abból soha sincs elég. A nyáron májustól szeptemberig a gazdaság napközi otthont szervezett az iskolában, de ez sem mentesített minden asszonyt. Most is van olyan brigádagom, aki kisgyermek miatt maradt otthon — mondja Ördög.

— A háztartás?

— A mosás nem gond. Nálunk csak annak nincs mosógépe, aki nem akart venni. Valóban ennyire elégedettek? — kételkedem. Talán a többiek...

— Hé, asszonyok, mondja el mindenki a panaszát! — szólítja fel a brigádvezető a csokorban ebédelő nőket. Csak a bölcsődét, a napközit ismétlik.

— Nincs a faluban cukrászda, ahol fagyaltot, feketét, vagy tésztát vehetnénk — ezt nehezményezik többen. Aztán tervekről szólnak: a nőtanács kézimunka esteket szervez a télen, meg varrótanfolyamot is szeretnének.

— S a tsz. vezetésében nem szorulnak háttérbe?

— Nem. — mondják. — Egyenlő tagok vagyunk, minden jogunk megvan.

Számítgatom az arányokat: 17,4 és 6:1 a férfiak javára. Sehogyse passzol. Dehát az élet nem matematika.

B. Ő.

Mit jelent a C₂ 165?

A dohány és a cigaretta osztályozása

A Dél-Magyarország egyik cikke a közelmúltban „Rejtjelek a cigarettán” címmel a cigarettafajták származásának meghatározásával foglalkozott. Bizonyára érdeklő az olvasókat a különböző dohányipari termékek csomagolásán található jelölések megjelölése is, mivel ezek a készítmények minőségéről, osztályozásáról adnak felvilágosítást.

A cigaretta- és a pipadohány

A cigaretta- és a pipadohányt a dohányzás közben szájba jutó dohányfüst, az úgynevezett főfüst kémhatása és jellege szerint osztályozzák. A keleti, savas dohányokból készített gyártmány A jelet kap. A virgínia és a kevert, blended típusú dohány B jelű. Ebben a túlnyomó mennyiségben szereplő savas dohányt a virgínia vagy a virgínia és a keleti dohányok keveréke képviseli. Rendszerint pácolják és illatosítják is. C a savas, közömbös és lúgos dohányok keverékéből előállított, közel közömbös kémhatású füstöt adó gyártmány. A D túlnyomóan vagy teljesen lúgos dohányok felhasználásával készül.

A dohánykezelés módja szerint is megkülönböztetik a dohányt. 1-es számot kap, amit nem kezeltek, 2-est a cigaretta- és pipadohány jellegének vagy fizikai-kémiai, biológiai tulajdonságainak megváltoztatására pácolt dohány kap, 3-ast az illatosított, 4-est a pácolt és illatosított, 5-öst amiből kivonták a nikotin egy részét, 6-ost a nikotinsókkelentett és pácolt, 7-est a nikotinsókkelentett és illatosított, 8-ast a nikotinsókkelentett, pácolt és illatosított dohány doboza visel.

A cigaretta osztályozása

A cigarettát szintén a dohánytartalmának főfüstje szerint osztályozzák A—D típusokra, a dohánykezelés módja szerint 1—8 osztályba, valamint mérete szerint 1—9 méretcsoportba.

Az A jelű tehát keleti, savas dohányból készült, a B jelű a virgínia és kevert, a C₁ savas, közömbös és lúgos dohányok keverékéből előállított savas kémhatású füstöt adó cigaretta. A C₂ savas, közömbös és lúgos dohányok keverékéből előállított közel közömbös kémhatású füstöt ad. A D túlnyomóan vagy teljesen lúgos kémhatású dohányból készül.

A jelzésű az Opera, B jelű a Mentha, a Velence, C₁ a Mátia, Harmónia, Fecske, Szeged, Alba Regia, C₂ a Symphonia, a Terv, D jelű a Kossuth, Sport, Sellő és a Munkás.

Mint említettük, a dohánykezelés módja szerint 1—8

fajta különböztetünk meg. A megismert jelölések alapján tehát megállapíthatjuk, hogy például a Terv cigaretta dobozának hátoldalán, a gyári embléma felett látható C₂ 165 jelzés mit jelent: semleges füstöt ad, dohányát nem kezelték, hosszúsága 67 mm, kerülete 26,4 mm. A 6-os és az 5-ös szám a méretre ad ugyanis választ. A hazai gyártmányú cigaretták hossza 45—80, kerülete pedig 20,4—32,7 milliméter között változik.

A szivarokat is hasonlóképpen osztályozzák.

Dr. Bátyai Jenő
Szegedi Minőségvizsgáló Intézet

Óvodakorszerűsítés — bonyodalmakkal

A szegedi Kistisza utcai 50 férőhelyes óvoda korszerűsítésével kapcsolatos felújítási munkát alig ment előrébb 1963 szeptembere óta. Akkor kezdett ugyanis a munkához a Szegedi Építőipari Vállalat. Amint az öreg vakolatot megbontották, kiderült, hogy az óvoda földmentő gerendái elkorhadtak. Azokat ki kell cserélni, mert máskülönben csak hiába költenek az épületre. Erre azonban nem készült fel a megrendelő, a II. kerületi tanács oktatási intézményeinek igazgatósága. A falakon ugyanis nem látott át, hogy megállapítsa: a gerendázatot megetté az idő.

A vállalat rögtön abbahagyta a munkát, s a kényes állásért — mivel a földmérés nem volt kész terv —, jogosan megkötöztette a megrendelőt. A „tandíj” 3500 forintot tett ki, s tervet készítettek a földmérésre, a gerendák cseréjére. Ezt július 11-én átadták a Szegedi Építőipari Vállalatnak, 6 nap múlva pedig új szerződést kötöttek azzal, hogy október 23-án ismét hozzákezdjenek a munkához. Mind ezt Toldi István, a II. kerületi oktatási intézmények igazgatója mondta el, s hozzátette:

— A megadott határidőre az óvodában felkészültek a költözködéssel, kiürítették a helyiségeket, az építők viszont egyre késnek a munkát átvenni.

Szecske Lászlóval, a Szegedi

Építőipari Vállalat tervezési osztályvezetőjével is beszélgettünk akkor, s megígérte, hogy a munka megkezdését megsünetelti.

— Az építési napló szerint — mondotta most Bogár Pál művezető — november 6-án megkezdődött az óvodában a munkát. Csak hogy máris újabb probléma adódott. Ez azonban kerdezzék meg a vállalat központjában.

Szabó Gyula főmérnök a központban arról tájékoztat bennünket, hogy a télen is elvégezhető munkákon dolgoznak jelenleg. Viszont máris akadályközlést jelentenek be, mert az épületből egy idős asszony nem költözött ki egy szoba-konyha lakásból, amikor a munkaterületet átvették. Ha a munkálatokkal a földmérésre érnek, akkor ismét le kell állniuk, mert a lakóknak nem dönthetik rá a mennyezetet.

Meglehet, hogy ismét beszünteti a kivitelező a munkát, ha nem tud vele tovább haladni, és ismét kötbéreztetni az építetett, a III. kerületi oktatási intézmények igazgatóságát. Végső fokon csak az óvoda húzza majd a rövidebbet, mert az átalakítással nem készülnek el a másodszori szerződésben megkötött határidőre sem. A bonyodalom most ismét bonyodalomba torkollik? Lehetet volna kielégítő feltételeket is teremteni az építómunka megkezdéséhez?

L. F.

NAPIRENDEN

Stoppoló fiúk, vasmunkás lányok

A kislánynak olyan sebes a keze a reszeléstől, hogy otthon napokig nem tudott semmit segíteni — magyarázta egy középkorú, komoly asszony egy ismerősének. A beszélgető partner csodálkozva válaszolt:

— A te kislányod vasmunkát tanul? Érdekes, az én fiam pedig esténként azzal nyúz, mutassam meg, hogyan kell zoknit stoppolni, mert az iskolában osztályzatot kapnak kézimunkából.

A beszélgetést nem kis vita követte. Több szülő is bekapcsolódott az érdekes téma megvitatásába. S mi lett az eredmény? A mamák véleménye szerint is — az egyenjogúság megsértése nélkül — a lányok az általános iskolákban előbb tanuljanak kézimunkázni, a fiúk pedig ügykedjenek vasmunkával, reszeléssel, s aztán szabad választás szerint ki-ki döntse el, melyik szak-

mához van inkább kedve, érkeke. Ha a fiúk stoppolni akarnak tanulni, hát tanuljanak. S a lányok közül is, akinek kedve van, nem árt, ha megtanulja a vasipari dolgokat. De módjával!

A témával kapcsolatban javaslat hangozott el a szülők részéről. Jó lenne, ha az általános iskolákban a lányoknak a gyakorlati életben nagyon szükséges háztartási gépek kezelését tanítanák meg, és például — mint ahogy több szegedi iskola ezt már megtette — vigyék el őket a kereskedelem által rendezett gépkezelési bemutatókra.

Jó dolog a gyakorlati oktatás. Helyes az, hogy a pedagógusok újabbnál újabb kezdeményezésekkel segítik a munkáranevelést. De azért, ha lehet, maradjanak a realitás talaján, s nemre való tekintettel osszák be a gyakorlati foglalkozásokat.

Ogyesszai INTÉRIEUR

MIelőtt elindultam a Szovjetunióba, egy „jól értesült” ismerősöm aggódva tanácsolta:

— Feltétlenül vigyél magaddal néhány velnét, mert odakint sorba kell állni kenyérért, de még úgy is nagyon nehéz hozzájutni.

Kijevben, Lvovban, Moszkvában sehol sem láttam sorbaállást. A kenyérboltok polcai telis-telis jellegzetes formájú, hosszúság-szögletes, tepsiben sült illatos cipóval. Mindenki annyi vásárol, amennyit akar. S az élelmiszerboltokban a kenyéren kívül is gazdag áruválogatást várja a vásárlókat: hús- és felvágottfélék, konzervek, sajt, vaj és egyéb tejtermékek nagy bőségben és olcsóbban, mint nálunk.

Kicsit meglepődtem tehát, amikor Ogyessza központjában, a Gyerebasovszkaja utcában az egyik élelmiszerbolt előtt kigyózó embersort pillantottam meg.

Mégis igaz lenne „jól értesült” ismerősöm állítása?

Közelebb mentem.

— Mit árulnak ebben az üzletben?

— Halat — hangozott a felelet.

Hitetlenkedve csóváltam a fejemet. Ogyessza tengerparti város, hogyan lehetséges, hogy halért kell sorbaállni? Különböző is egy sakkal talolab, az élelmiszeráruházból kirakataiban valóságos halhegyek kínálják magukat.

— Amott is van rengeteg hal — mutattam. — Miért nem mennek oda, ott senki sem áll sorban?

— Igen — felelte egy fiatalasszony. — Az tengeri hal. Olyan akármikor vehetünk, amennyi csak tetszik. Csak hogy ebben az üzletben edesvízi pontyot árulnak. És ez itt, Ogyessza-ban különlegességnek számít.

Úgy látszik, az ogyesszai háziasszonyok is hasonlóan a mieinkre: mindig abból szeretnék a legtöbbet vásárolni, amihez éppen legnehezebb hozzájutni.

PAPÍR A MÉRLEGEN

Engem nem érdekelt a ponty.

Sült tengeri halat vásároltam uzsonnára. Inyésziklandozó illatú, frissen sült makrellát. A pult mögött álló, hófehérbe öltözött elárusító lepedőny papírra helyezte a halat. Kicsit bosszúsán gondoltam arra, hogy a papír legalább két-három dekárt nyom, s azt is meg kell fizetnem.

Az elárusító az árut a papírral együtt a mérleg serpenyőjére helyezte. A számlap mutatója kétszázhetven grammra ugrott. Az eladó aztán egy összehajtogatott papírdarabot helyezte a súlyserpenyőre. Ugyanakkor, mint amekkorába a makrellát csomagolta. A mérleg mutatója kétszáznegyvenöt grammra ugrott vissza. Az elárusító pontosan annyit számolt, amennyi kétszáznegyvenöt gramm sült halért jár.

Távovászkor megpillantottam a mérleg tetejére erősített takaró kis táblát, e felirattal: „Ennél a pultnál ma önt Sz. A. Kurzin szolgálja ki.”

LUGAS AZ EMELETEN

Ogyessza zöld város. Virágos város. Lakói nagyon szeretik a parkot, a fát, a virágot, amely több mint tízezer hektárt ékesít a város területén.

Aki teheti, maga is nevel valamilyen növényt. Ennek még a bérházak emeleti lakói is megtalálják a módját.

Mégpedig nem is szokványosan. Az utcai vagy az udvari oldalon, a fal mellett kettényermyi területen felbontják a járdát és szőlővesszőt dugványoznak a földbe. Senki sem tör le, senki sem tépi levelét. S Ogyessza utcáin gyakran látni az első, a második, sőt a harmadik emeletig feltűző gyönyörű szőlőlugast. A járókelők fölött, az erkélyek és az ablakok alatt néhol százzal számra függenek az illatos, érett fürtök. Némely erkélyt pedig teljesen beborít a futószőlő, amely nyáron hús árnyékkal, ősszel zamatos gyümölcscel hálálja meg a gondoskodást.

DÖBBENET

A Gyerebasovszkaja utcában megkérdeztem egy járókelőtől, merre vezet az út az Operaházhoz. Negyven körüli erőteljes férfi volt, hosszú ujjú zakkot viselt, ki sem látszott belőle a keze. Szívélyes mosollyal válaszolt és elkísért a Lenin út sarkáig, ahonnan már látni a tengerpart közelében épült színházat. Útközben néhány szót váltottunk. Megkérdezte, milyen nemzetiségű vagyok. Amikor megmondtam, arca hirtelen elkomorult.

— Negyvenötben Magyarországon harcoltam — mondta. — Székesfehérvár alatt megsebesültem.

Nem tudtam mit mondani szavaira. Zavartan néztem szomorú kék szemébe, majd megköszöntem a kalauzálást és kezét nyújtottam neki.

Egyszeriben belémdermedt a mozdulat. Mindkét zakójából merev csont nyúlt ki meleg tenyér helyett.

— Vojna? — kérdeztem döbben-

ten. — Székesfehérvár — bőlított komoran, majd rokkant végtagjainak csontjaival hirtelen megragadta és búcsúzóul forrón a szívére szorította a kezemet.

Ekkor már mosolygott.

Bertalan István